

EURÓPAI BIZOTTSÁG

TÁJÉKOZTATÓ

Brüsszel, 2014. február 26.

Kérdések – válaszok: Új szabályok a dohánytermékek piacán

Az Európai Parlament a mai napon elfogadta a dohánytermékekről szóló felülvizsgált irányelvet. Az új jogszabály szigorítja a dohánytermékek előállításának, gyártásának és megjelenésének szabályait, és új szabályokat vezet be bizonyos, a dohánytermékekhez kapcsolódó termékekre. E tájékoztató választ kíván adni a számos felmerülő kérdésre azzal kapcsolatban, hogy a felülvizsgált irányelv hatálybalépésével pontosan milyen változásokra lehet számítani.

Miért döntött úgy a Bizottság, hogy felülvizsgálja a szabályokat?

Az új irányelv elsődleges célja az, hogy javítsa a dohánytermékek belső piacának működését és egyben biztosítsa a közegészség magas szintjét. A Tanács és az Európai Parlament többször is sürgette a 2001. évi irányelv felülvizsgálatát, mivel az elmúlt években három fő területen is jelentős változások történtek.

Mindenekelőtt új tudományos bizonyítékok láttak napvilágot a dohánytermékek ízesítőanyagaival és az egészségvédő figyelmeztetések hatékonyságával kapcsolatban.

Másodsorban új termékek, például elektromos cigaretták és erős ízesítésű dohánytermékek jelentek meg a piacon.

Harmadrészt pedig az elmúlt évtizedek nemzetközi fejleményei nyomán az uniós tagállamok egymástól gyökeresen eltérő stratégiákat kezdtek alkalmazni a dohánytermékekkel kapcsolatban. Mindezekben túlmenően az EU és az uniós tagállamok egyaránt részesei a **dohányzás visszaszorításáról szóló WHO-keretegyezménynek**, amely 2005 februárjában lépett hatályba, és amelyet – az egyezményben foglaltaknak megfelelően – kötelezően végre kell hajtaniuk.

A dohánytermékek szigorúbb szabályozását azonban elsősorban közegészségügyi megfontolások indokolják. A dohánytermékek fogyasztása becslések szerint az EU-ban évente **700 000 európai lakos korai halálát okozza**. A döntő többség fiatalon szokik rá a dohányzásra: 70%-uk 18 éves kora előtt, 94%-uk pedig azelőtt, hogy a huszonöt éves kort betöltené. Az új irányelv célja, hogy az EU-ban a dohánytermékek és a dohányzás vonzereje csökkenjen. Különösen a fiatalok körében kívánja visszaszorítani népszerűségüket.

Hogyan fognak ezentúl kinézni a cigarettásdobozok?

Amint az ábrán is látszik, a dobozokon ezentúl kötelező lesz képi és szöveges egészségvédő figyelmeztetéseket elhelyezni. A figyelmeztetések, amelyek a doboz elülső részének és hátának 65%-át elfoglalják, felül kapnak helyet. A dobozok oldalának 50%-án szintén egészségvédő mondatok olvashatók majd (például: „A dohányzás halált okoz – szokjon le most!”, „A dohányfüst 70-nél több, bizonyítottan rákkeltő anyagot tartalmaz”).

Ezek felváltják a kátrány-, nikotin- és szénmonoxid-tartalomra vonatkozó jelenlegi jelzéseket.

Az egészségvédő figyelmeztetések figyelemfelhívó jellegét a minimális méretüket szabályozó előírások biztosítják. A cigarettákat ezentúl nem lehet majd olyan, az ajakrúzsok formáját utánzó keskeny dobozokban sem piacra dobni, amelyekkel a gyártók elsősorban a fiatal nőket célozták meg.

Az egészségvédő figyelmeztetések láthatóságának biztosítása érdekében a cigarettacsomagolásoknak **téglatest alakúaknak** kell lenniük. Minden egyes doboznak **legalább 20 cigarettát** kell tartalmaznia.

A csomagoláson **nem helyezhetők el reklámcélú vagy félrevezető elemek**. Ide tartoznak például az életmódbeli előnyökre, az ízre vagy ízesítésre, illetve annak hiányára (pl. „adalékanyagmentes”) történő utalások, a különleges ajánlatok vagy az azt sugalló üzenetek, hogy egy adott dohánytermék kevésbé káros, mint más ilyen termékek.

Hasonló szabályok vonatkoznak majd **a cigarettasodrásra szánt dohánytermékek** csomagolásaira is. E termékek csomagolásán az elő- és hátlap 65%-át szintén kombinált egészségvédő figyelmeztetések, valamint kiegészítő szöveges figyelmeztetések töltik majd ki. A cigarettasodrásra szánt dohánytermékek csomagolási egysége téglatest vagy henger alakú, illetve tasak formájú lehet. Az egyes csomagok legalább 30 g dohányt tartalmaznak.

Mi történik a kevésbé gyakori dohánytermékek csomagolásával?

Az uniós irányelv hatálya minden dohánytermékre kiterjed. A tagállamoknak ugyanakkor van némi mozgásterük az olyan termékek esetében, amelyeket jelenleg nem fogyasztanak számottevő mennyiségben. Ide tartozik a **pipadohány, a szivar, a szivarka** és a **füstnélküli dohánytermékek**.

A tagállamok e termékek esetében eltekinthetnek a szigorúbb szabályozástól (például a kombinált egészségvédő figyelmeztetésektől), ugyanakkor az általános figyelmeztetés és a kiegészítő szöveges figyelmeztetés nem mellőzhető. A füstnélküli dohánytermékek esetében az egészségvédő figyelmeztetéseket a csomag két legnagyobb felületén kell elhelyezni. A korábbi irányelvhez hasonlóan az új jogszabály is szabályozza

a figyelmeztetések elhelyezését és betűméretét.

Bevezethetnek-e a tagállamok úgynevezett „semleges csomagolást”?

Az új szabályok értelmében az egészségügyi figyelmeztetések a felület nagy részét kitöltik. Ugyanakkor a szokásos dobozok esetében a márkajelzés feltüntetésére fennmarad egy kisebb rész. Az új irányelv ezért közegészségügyi indokok alapján lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy további intézkedéseket vezessenek be, amelyek a csomagolás egységesítésére (más néven a semleges csomagolásra) vonatkoznak. Az intézkedéseknek arányosaknak kell lenniük, és nem jelenthetnek burkolt akadályt a tagállamok közti kereskedelemben.

Betiltják-e az ízesítéseket? Mi a helyzet az adalékanyagokkal?

Az ízesítések használatát nem tiltják ugyan be, de a cigarettákban és a cigarettasodrásra szánt dohánytermékekben ezentúl nem alkalmazhatók olyan mennyiségben, hogy a dohányterméknek a dohány ízétől jellegzetesen különböző (jellegzetes) ízt kölcsönözzenek. Az irányelv betiltja az ilyen, jellegzetes ízesítéssel rendelkező cigaretták, illetve a cigarettasodrásra szánt ilyen dohánytermékek forgalmazását. A tagállamok és Bizottság az e téren hozott döntéseket megelőzően független európai szakértői értékelő csoporttal konzultálhatnak. A **mentol** jellegzetes ízesítésnek tekinthető, amelynek használatát négyéves átmeneti időszakot követően megtiltják. Az átmeneti időszak mindazon termékekre vonatkozik, amelynek piaci részesedése az EU-ban meghaladja a 3%-ot.

Más dohánytermékek, így a szivarok, a szivarkák és a füstmentes dohánytermékek mentesülnek a jellegzetes ízesítésre vonatkozó tilalom alól. Ez a mentesség visszavonásra kerül, amennyiben a körülmények jelentősen változnak a jövőben (ha nő a fiatalok körében értékesített mennyiség vagy a fiatalkori fogyasztás). A szájon át fogyasztott dohánytermékekre (*snüssz*) nem vonatkozik e tilalom, és az összetevőkre érvényes egyes más rendelkezések alól is mentességet élveznek.

Továbbra is megengedett a dohánytermékek gyártásához szükséges adalékanyagok – például az érlelési folyamat során elvesztett cukortartalmat pótló cukor – használata. Az irányelv nem tesz különbséget a különböző dohányfajták, például a Virginia, a Burley és a keleti dohány között.

Milyen információkat kell megadniuk a dohánytermékek gyártóinak?

Az **összetevőket** – szabványosított elektronikus formanyomtatvány használatával – valamennyi dohánytermék esetében kötelező feltüntetni. Egyes, a cigarettákban és a cigarettasodrásra szánt dohánytermékekben gyakran használt anyagokra (prioritási lista) jelentési többletkötelezettséget írnak elő. A jogszabályalkotók így több információval rendelkeznek majd a dohánytermékekben megtalálható összetevőkről, valamint azoknak az egészségre és a függés kialakítására gyakorolt hatásairól.

A korábbi irányelvhez hasonlóan most is kötelező feltüntetni a cigarettázáskor a levegőbe kerülő kátrány-, nikotin- és szén-monoxid-mennyiséget, valamint az egyéb anyagok kibocsátására vonatkozó adatokat (amennyiben ezek az információk rendelkezésre állnak). A tagállamok ezen túlmenően kötelezhetik a gyártókat, hogy végezzenek további vizsgálatokat az adalékanyagoknak az egészségre gyakorolt hatásáról.

Az elektromos cigaretták forgalmazása fennmarad? E termékeket továbbra is lehet használni?

Igen. Az új szabályoknak köszönhetően azonban a fogyasztók immár a termékek biztonságossága és minősége felől is nyugodtak lehetnek. Az új szabályok biztosítani hivatottak a nikotintartalmú elektromos cigaretták egységes szabályozását az Unión belül (az irányelv hatálya nem vonatkozik a nikotint nem tartalmazó termékekre).

Disposable

Az elektromos cigaretta lehet egyszer használatos (eldobható), illetve egyszer használatos patronból vagy utántöltő flakonból utántölthető.

Miért van szükség új szabályokra az elektromos cigaretta esetében?

Az elektromos cigaretta viszonylag új termék, melynek piaci részesedése egyre nő. A dohányzás csökkentése vagy a leszokás elősegítése terén játszott szerepe mellett a termék által az egészségre kifejtett hosszú távú hatások ma még nem ismertek. Mivel a nikotin függőséget okozó, mérgező anyag, a nikotintartalmú elektromos cigarettákra biztonsági és minőségi követelményeket kell megállapítani.

Rechargeable

Refillable

Annak érdekében, hogy a hatóságok figyelemmel követhessék a termékeket, és tapasztalatot szerezzenek velük kapcsolatban, jelentéstételi kötelezettséget is elő kell írni. Az elektromos cigarettákat illetően számos kérdésben a tagállamok dönthetnek. Ide tartozik az ízesítőkre vonatkozó szabályozás, a többi tagállamot nem érintő reklámtevékenységek, valamint a korhatárok.

Az új szabályok nem vonatkoznak a gyógyászati célú elektromos cigarettákra (a 2001/83/EK irányelvben meghatározottak szerint), illetve az orvostechikai eszközre (93/42/EGK irányelv), de hatályuk kiterjed minden, az Unió piacán forgalomba hozott fogyasztói elektromos cigarettára.

Mi változik az elektromos cigaretta felhasználó és gyártói számára?

A fogyasztók:

- a termékekre előírt **szigorúbb biztonságossági és minőségi követelmények előnyeit élvezhetik**: figyelembe véve, hogy a nikotin toxikus anyagnak minősül, az elektromos cigaretták nikotintartalmára, valamint a nikotintartalmú folyadékot tartalmazó patronok és flakonok nikotinmennyiségére maximális határértéket állapítanak meg. Ezek az eszközöknek gyermekbiztosaknak kell lenniük, és kialakításuk nem teheti lehetővé az illetéktelen beavatkozást. Emellett a szivárgás ellen is védelmet kell biztosítaniuk, korlátozva annak kockázatát, hogy a felhasználók, mindenekelőtt pedig a gyermekek az eszközt kézbe véve vagy belélegzés útján mérgező anyaggal érintkezzenek. A nikotintartalmú folyadékba csak kiváló minőségű összetevők kerülhetnek. Ezen túlmenően az elektromos cigarettáknak rendes felhasználási körülmények között egyenletes nikotindózist kell biztosítaniuk. Ez azt jelenti, hogy amikor a felhasználó ugyanolyan időtartam és erő kifejtés mellett beleszív az e-cigarettába, mindig ugyanolyan dózis nikotinhoz jut.
- **az új csomagolási és címkézési követelményeknek köszönhetően könnyebben tájékozódnak majd**: kötelező lesz egészségvédő figyelmeztetéseket és használati utasítást elhelyezni az e-cigaretták csomagolásán, továbbá fel kell tüntetni a függőséget kialakító tulajdonságokkal és a toxicitással kapcsolatos adatokat, valamint a termékben található valamennyi anyagot és a termék nikotintartalmát. A csomagoláson nem szerepelhetnek reklámcélú elemek.
- **nagyobb védelmet élvezhetnek**: a tagállami hatóságoknak és a Bizottságnak jogukban áll fellépni, ha a termékek biztonságosságával kapcsolatban indokolt aggályok merülnek fel. A hatóságok figyelemmel kísérik a piacot annak megállapítása érdekében, hogy az e-cigaretták használata vezethet-e nikotinfüggőséghez vagy hagyományos dohányfogyasztáshoz, különösen a fiatalok és a nemdohányzók körében, a Bizottság pedig jelentést tesz a biztonságossági szempontokról és a piaci fejleményekről.

Az **e-cigaretták gyártói** (amellett, hogy termékeiket a biztonságosságra, a minőségre és a csomagolásra vonatkozó, fenti előírásokkal összhangban állítják elő) a következő követelményeket kötelesek teljesíteni:

- **új termék forgalomba hozatala előtt értesítik a tagállamokat**: az értesítésben szerepelnie kell a gyártóra, a felhasznált összetevőkre, a kibocsátott anyagokra, a nikotindózisra, a nikotinfelszívódásra, a termékekre és a gyártási folyamatra vonatkozó információknak. A gyártónak emellett nyilatkoznia kell arról, hogy maradéktalanul felelősséget vállal a termék rendeltetésszerű használata mellett annak minőségéért és biztonságosságáért.
- **évente jelentést küldenek a tagállamoknak**: a termékek értékesítési mennyiségéről, a felhasználók típusairól, preferenciáikról és a tendenciákról.
- **betartják a reklámozásra vonatkozó szabályozást**: a dohánytermékek több tagállamot érintő reklámozására és népszerűsítésére vonatkozó szabályok az e-cigarettákra is vonatkoznak.

Módosulhatnak-e később az e-cigarettákra vonatkozó szabályok?

Az irányelv az e-cigarettákkal kapcsolatos fejlemények – ideértve a piaci és az egészséggel kapcsolatos információkat – figyelemmel kísérésére és a jelentéstételre vonatkozó rendelkezéseket is tartalmaz. Az összegyűjtött információk alapján megalapozottan lehet dönteni a további jogalkotási intézkedés szükségességéről. A Bizottság szükség esetén újra foglalkozik a kérdéssel.

A snüsszre (szájon át fogyasztott dohánytermékekre) vonatkozó tilalom fennmarad?

Igen. Az EU-ban a szájon át fogyasztott dohánytermékekre (amilyen a *snüssz*) 1992 óta tilalom vonatkozik. Mentességet egyedül Svédország kapott csatlakozási okmánya értelmében, amennyiben biztosítja, hogy a termék nem kapható határain kívül. A *snüssz* függőséget okoz és egészségkárosító hatású. Több tagállam már 1992 előtt betiltotta ezt a terméket, mivel népszerű a fiatalok körében, és jelentős az elterjedés kockázata.

Milyen intézkedéseken keresztül lépnek fel a dohánytermékek illegális kereskedelmével szemben?

Az új irányelv szigorú intézkedéseket tartalmaz a dohánytermékek tiltott kereskedelmének visszaszorítására annak biztosítása céljából, hogy csakis az irányelvnek megfelelő termékek kerüljenek piaci forgalomba az EU-ban. A jogszabály az EU egészére kiterjedő nyomon követési és ellenőrzési rendszert vezet be a legálisan forgalmazott dohánytermékekre vonatkozóan, valamint olyan látható és láthatatlan biztonsági elemekről (pl. hologramok) rendelkezik, amelyek megkönnyítik a bűnüldöző szervek, a hatóságok és a fogyasztók számára, hogy kiszűrjék a tiltott termékeket. Az irányelvben előírt intézkedések elősegítik a dohánykereskedelem törvényes keretek közé terelését, sőt a tagállamok bevételkiesését is mérsékelhetik. A dohánytermékek nyomon követési és ellenőrzési rendszere fokozatosan lép működésbe: elsőként a cigaretták és a cigarettasodrásra szánt dohánytermékek, majd más termékek esetében is.

Betiltják-e a nemzetközi távértékesítést?

Uniós szinten nem tiltják be a nemzetközi távértékesítést, de az egyes tagállamok a tilalom bevezetése mellett dönthetnek. Ha így tesznek, a kiskereskedők nem értékesíthetnek termékeket az érintett tagállamban lakó fogyasztóknak. Ha a tagállamok nem tiltják meg az értékesítés e formáját, azoknak a dohánytermék-forgalmazóknak, akik nemzetközi értékesítést kívánnak folytatni, értesíteniük kell annak a tagállamnak a hatóságát, ahol a székhelyük található, valamint azoknak a tagállamoknak a hatóságát is, ahol dohányterméket kívánnak értékesíteni. Emellett olyan életkor-ellenőrző rendszert kell alkalmazniuk, amely biztosítja, hogy nem adnak el dohánytermékek gyermekeknek és fiatalok számára.

Melyek az új szabályok várható egészségügyi és gazdasági előnyei?

A csomagolásra és a vonzó ízesítésre vonatkozó szigorú szabályok várhatóan visszatartó hatást gyakorolnak; hatásukra a fiatalok kisebb arányban próbálják ki e termékeket és szoknak rá használatukra. Becslések szerint **5 év alatt 2% csökkenés következhet be a dohányfogyasztás terén.** Ez hozzávetőlegesen **2,4 millióval kevesebb dohányzót jelentene az Európai Unióban.**

Az államháztartás és a társadalom egésze szempontjából előnyös lesz, hogy javul a lakosság egészségi állapota és nő a várható egészséges életévek száma. Az egészség önmagában való érték, az egészséges lakosság pedig a gazdasági növekedés egyik záloga. Az új szabályok következtében a dohányfogyasztásban bekövetkező csökkenés a számítások szerint **évente 506 millió euró megtakarításhoz vezethet az egészségügyi ellátás terén.**

A dohánytermékekre vonatkozó egyértelműbb és pontosabb információk segítségével a fogyasztók megalapozott döntéseket hozhatnak. A dohánytermékek gyártói számára világosabbá válnak a szabályok, javulni fog a belső piac működése és egyenlők lesznek a versenyfeltételek. Az új szabályok kiemelten figyelembe veszik a kis- és középvállalkozások különleges igényeit.

Mikor lépnek hatályba az új szabályok?

Az új irányelv 2014 májusában lép hatályba. A tagállamok számára két év áll rendelkezésre ahhoz, hogy a felülvizsgált irányelvet nemzeti jogukba átültessék, és gondoskodjanak a jogszabályok összehangolásáról. Ez azt jelenti, hogy az új szabályokat 2016 első félévétől kell majd alkalmazni. Az irányelv emellett átmeneti időszakot ír elő valamennyi termékkategória számára. Így a gyártók és a kiskereskedők értékesíthetik meglévő árukészletüket, amennyiben az megfelel a korábbi irányelvben vagy más jogszabályokban előírt követelményeknek. A fentiekben említetteknek megfelelően a legalább 3%-os piaci részesedéssel rendelkező termékek – például a mentolos cigaretta – esetében négy év áll rendelkezésre a termékek kivonására.

További információ:

http://ec.europa.eu/health/tobacco/products/index_en.htm

Kövesse a témát a Twitteren: [@EU_Health](https://twitter.com/EU_Health)